

III. МІКРОРІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ОСВІТНЯ КОНЦЕПЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ “КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ”

В. Брюховецький

*Київ, Національний університет
“Киево-Могилянська Академія”*

1. В підвалини цілісної освітньої концепції НаУКМА закладено принципи вільного творчого навчання (liberal arts education). При цьому враховуються сучасні підходи до організації навчального процесу (особливо - в північноамериканській вищій школі). З іншого боку, відбувається розвиток традицій Києво-Могилянської академії XVIII ст., де фактично такий підхід застосовувався у перших п'яти класах.

Що дають принципи вільного творчого навчання сучасному українському університету? Можливість для студента приймати самостійні рішення у формуванні свого навчального плану. Відхід від вузької спеціалізації з перших днів навчання. Створення умов для існування бодай відносної прозорості кордонів між факультетами на рівні бакалаврату. Здобуття бакалаврами фундаментальної і різнобічної базової підготовки, що створює добрі передумови для визначення подальшої спеціалізації і спрямування освіти.

2. У західних університетах існує досить проста схема одержання освіти після середньої школи - бакалавр, магістр, доктор наук. На Україні внаслідок різних обставин минулого і впливів сьогодення цей ланцюжок значно складніший: бакалавр. спеціаліст, магістр, кандидат наук, доктор наук. З одного боку, ми повинні враховувати реальні обставини в нашій державі, а з другого - в якийсь спосіб інтегруватися в загальновизнані світові структури освіти. Ситуація ускладнюється тим, що в дуже небагатьох вузах реально впроваджуються бакалаврські і магістерські

програми. Особливо в останні рік-два (після ейфорії можливості щось змінювати, експериментувати) фактично відновлюється просто підготовка спеціаліста. Як один із складників існуючого в Україні "освітнього ланцюжка" такий підхід цілком нормальний. Але при цьому значною мірою ігнорується необхідність міцної загальної базової освіти - вузька спеціалізація стає головним критерієм у формуванні навчальних планів. Це в свою чергу робить непотрібним магістеріум, зважаючи, по-перше, на вже здобуту вузьку спеціалізацію, а по-друге - на наявність аспірантури в традиційному за радянського часу вигляді для здобуття кандидатського ступеня.

3. Відповідно до реальних обставин існуючого освітнього ланцюжка (бакалавр, спеціаліст, магістр, кандидат наук, доктор наук) в НаУКМА пропонується структурний поділ на п'ять рівнів.

Навчальні структури:

а) бакалаврат - для отримання базової вищої освіти за досить широким професійним спрямуванням (чотири роки);

б) професійна школа - для отримання вузької спеціалізації в певній галузі (один-два роки).

Навчально-наукові структури:

в) магістеріум - для отримання вищої освіти визначеного професійного спрямування і здобуття наукового ступеня магістра (два роки);

г) аспірантура - для отримання освіти після магістеріуму і здобуття наукового ступеня кандидата наук (один рік);

д) докторантура - для отримання вищого ступеня післявузівської освіти і здобуття наукового ступеня доктора наук (три роки).

4. Навчальні й навчально-наукові структури функціонують (на горизонтальному зрізі), підпорядковуючись проректорові з навчальної роботи та проректорові з магістеріуму.

5. Спудеї НаУКМА поділяються на кілька категорій: студенти, студенти резерву, вільні слухачі, стажисти, аспіранти і докторанти. Це дає змогу краще проводити якісний підбір студентів, а також диференціювати навчальні підходи та плани відповідно до індивідуальних зацікавлень спудеїв.

6. Важливим чинником реалізації освітньої концепції в НаУКМА є створення передумов для постійної, ритмічної роботи спудеїв. З цією метою впроваджена рейтингова система оцінки знань.

7. Відповідно до реалій, що склалися в освітній сфері України та в суспільній свідомості українців, НаУКМА приділяє велику увагу мовній підготовці студентів, зважаючи на те, що мовою не просто формулюється, але й формується думка. Українська і англійська є офіційними мовами в НаУКМА і обов'язково вивчаються всіма студентами та студентами резерву.

8. Навчальний процес в НаУКМА невіддільний від науково-дослідної роботи, яка проводиться як кафедрами, так і окремими науковими підрозділами. Рівень і інтенсивність наукових досліджень є одним із важливих критеріїв виміру ефективності діяльності члена професорсько-викладацького складу НаУКМА.

КОНЦЕПЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДОНБАСЬКОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ

В. Дорофєєв, Ю. Рутковський,

*Алчевськ, Донбаський гірничо-
металургійний інститут*

О. Мотченко, С. Помазанов

У країнах СНД (Україна, Росія та інші) вища освіта стає багаторівневою. При цьому здійснюється стратегічний відхід від німецької моделі в бік американської з урахуванням економічних реалій і педагогічних традицій, які склалися у нас. Утворюється нова система вищої освіти, яка забезпечується диференційованими за тривалістю і змістом спадкоємними освітньо-професійними програмами. Вона має три рівні (неповна дворічна, базова чотирирічна і повна шестирічна вища освіта). Це, на нашу думку, дозволить набагато гнучкіше використовувати спеціалістів освітніх і кваліфікаційних ступенів за умов ринкової економіки.

З метою створення системи спадкоємності всіх ступенів та рівнів підготовки спеціалістів у Донбаському гірничо-металургійному інституті з 1994 року діє навчальний комплекс "Донбаський регіональний центр підготовки спеціалістів", який включає 12 технікумів, 2 професійних училища і 7 середніх шкіл. Організація